

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltoft 22. 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Dato: **25 APR. 2005**

J.nr.: 2003-1227-618
Sagsbehandler: PK
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 34

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

MODTAGET 15

26 APR. 2005 11

Den Centrale Indlevering

+ opfølgingsrapporter

Vedrørende inspektion af arresten/detentionen i Aasiaat

Hermed sender jeg et eksemplar af opfølgingsrapport af dags dato vedrørende inspektionen den 20. maj 2003 af arresten/detentionen i Aasiaat.

Med henblik på muligheden for at mangfoldiggøre rapporten vedlægger jeg desuden en uhæftet kopi af rapporten.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Opfølgning

Gammeltorv den **25 APR. 2005**
Journalnr. 2003-1227-618 PK

Folketingets Ombudsmands

Inspektion

af

arresten/detentionen i Aasiaat

Den 20. maj 2003

Folketingets Ombudsmand - Gammeltorv 22 - 1457 København K

Den 12. marts 2004 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 20. maj 2003 af arresten/detentionen i Aasiaat. I rapporten bad jeg politiet i Aasiaat, Politimesteren i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen om oplysninger mv. vedrørende nærmere angivne forhold.

Jeg bad om at oplysningerne mv. blev tilbagesendt gennem Justitsministeriet med henblik på at ministeriet kunne komme med bemærkninger hertil.

Jeg modtog herefter udtalelser af 21. juni 2004 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, af 6. december 2004 fra Politimesteren i Grønland (med henvisning til en udtalelse fra stationslederen ved politiet i Aasiaat), og af 17. februar 2005 fra Justitsministeriet.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 2. Celler, forrum mv.

Jeg bemærkede at forrummet som rum betragtet er udmærket også til ophold i længere tid. Da forrummet imidlertid var præget af de bare, grå vægge henstillede jeg under inspektionen til politiet i Aasiaat at forrummet blev gjort mere indbydende og hyggeligt f.eks. ved en passende udsmykning af væggene. Stationslederen oplyste hertil at forrummet ville blive malet i en lysere farve. Jeg bad i rapporten om underretning om hvad min henstilling havde ført til.

Af politimesterens udtalelse fremgår følgende herom:

”Stationslederen har oplyst, at både detentionsgangen (forrummet) og selve detentionen er blevet malet medio oktober 2003. Den anvendte grundmaling er hvid. På hver hvide væg er der endvidere med lyseblå, lyserød og lysegrøn farvelagt nogle felter. Endelig er der på den ene væg malet et kunstnerisk motiv.”

Justitsministeriet har oplyst at have noteret sig politimesterens oplysninger, og at ministeriet ikke foretager sig videre vedrørende dette spørgsmål.

Jeg har noteret mig at væggene i forrummet (og i detentionslokalerne) er blevet udsmykket, jf. min henstilling herom, og at væggene i øvrigt er blevet malet. Jeg foretager mig ikke mere vedrørende disse spørgsmål.

Ad pkt. 3. Inventar

Under henvisning til Direktoratet for Kriminalforsorgens brev af 14. maj 2003 bad jeg direktoratet om en udtalelse om hvad der videre var sket i sagen for så vidt angår inventaret i arresten/detentionen i Aasiaat.

Direktoratet har oplyst at arresten/detentionen i Aasiaat som nyt inventar har modtaget to borde og to stole. Som følge af at direktoratets beslutning om at levere møbler til de grønlandske arrester/detentioner i sommeren 2003 alene omfattede levering af møbler fra kriminalforsorgens egen møbelserie, blev der ikke givet bevilling til udskiftning af defekt køleskab.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Spørgsmålet om inventaret i arresten/detentionen er ikke nævnt af Politimesteren i Grønland (eller af Justitsministeriet). Om spørgsmålet om det defekte køleskab er blevet nævnt af stationslederen i dennes udtalelse til politimesteren, kan jeg ikke se idet stationslederens udtalelse ikke er medsendt til mig, men alene er refereret af politimesteren.

Da politimesteren ikke har nævnt dette spørgsmål, går jeg ud fra at heller ikke stationslederen er kommet ind herpå i sin udtalelse – eventuelt fordi problemet på dette tidspunkt eller på et tidspunkt forud for politimesterens afgivelse af sin udtalelse er blevet løst på en anden måde (når nu direktoratet ikke bevilligede en udskiftning).

Jeg beder dog for en god ordens skyld politimesteren om at oplyse om problemet med køleskabet er løst.

Ad pkt. 5. Vejledning til detentionsanbragte om rettigheder og pligter

Jeg anførte bl.a. følgende i rapporten:

”Det fremgår af ovennævnte dagsbefalings pkt. 3 g, at bestemmelserne under pkt. 3 – om lægeundersøgelse, tobaksrygning, fællesskab med andre anbragte mv. – skal være opslået med såvel grønlandsk som dansk tekst.

Fællesreglerne var slået op på ydersiden af døren fra politistationen og ind til arresten/detentionen.

Jeg går ud fra at formålet med denne regel er at de indsatte skal have en umiddelbar mulighed for at sætte sig ind i deres rettigheder og pligter. Dette formål opfyldes ikke fuldt ud med den nuværende placering.

Jeg henstiller til politiet i Aasiaat at flytte opslaget ind i arresten/detentionen.”

Politimesteren har ikke nævnt dette spørgsmål i sin udtalelse.

Jeg går ud fra at opslaget er blevet flyttet.

Ad pkt. 7.1. Lidt om sagerne

Jeg konstaterede i rapporten at 2 ud af de 14 personer som blev anbragt i arresten/detentionen som berusere, jf. pkt. 2.a i politimesterens dagældende dagsbefaling, ikke blev løsladt samme dag eller senest dagen efter, men fremstillet i grundlovsforhør og varetægtsfængslet (AP.NR. 09 og 10/03).

Den sidste af disse to (AP.NR. 10/03) blev ifølge anholdelsesprotokollen anholdt den 25. januar 2003 for vold med døden til følge. Han blev på et ikke nærmere oplyst tidspunkt tilbageført fra Nuuk efter mentalobservation og den 1. april 2003 idømt 3½

års anbringelse i anstalt for domfældte. Den 12. april 2003 blev han overført til Anstalten for Domfældte i Ilulissat.

Jeg udledte af disse oplysninger at den pågældende i perioden fra den 1. til den 12. april 2003 var anbragt i arresten/detentionen i Aasiaat som domfældt. Jeg bad politimesteren om at oplyse i hvilken periode den pågældende opholdt sig som tilbageholdt i arresten/detentionen i Aasiaat.

Politimesteren har oplyst at den pågældende blev indsat i arresten/detentionen den 25. september 2002, at han den 31. oktober 2002 blev overført til Anstalten for domfældte i Nuuk, og at han den 25. januar 2003 blev tilbageført til arresten/detentionen i Aasiaat hvor han var tilbageholdt indtil der blev afsagt dom den 1. april 2003.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg forstår nu at bemærkningen i anholdelsesprotokollen om tilbageførsel efter mentalobservation knytter sig til datoen 25. januar 2003 hvor den pågældende på ny blev anbragt i arresten/detentionen. Det følger af politimesterens oplysninger at den pågældende i godt 2½ måned i 2003 har opholdt sig i arresten/detentionen i Aasiaat (som tilbageholdt og – i de sidste 12 dage af sit ophold – som domfældt).

Jeg anførte i rapporten at de problemer som gav grundlag for at jeg i brevet af 4. juli 2003 rejste nogle generelle spørgsmål over for Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen, hvad arresten/detentionen i Aasiaat angik, især havde betydning for tre personer (herunder ovennævnte AP.NR. 10/03). Jeg bemærkede dog samtidig at de nævnte generelle spørgsmål specielt retter sig mod de byer og bygder hvor der ikke er en anstalt for domfældte således som det er tilfældet i Aasiaat. Jeg bad i fortsættelse heraf politimesteren om at oplyse om disse tre personer i dagtimerne i fuldt omfang opholdt sig i Anstalten for Domfældte i Aasiaat som ”dagfolk”.

Politimesteren har oplyst at de alle tre "under tilbageholdelsestiden" har opholdt sig i anstalten som "dagfolk" i fuldt omfang.

Politimesterens udtalelse på dette punkt kunne – taget på ordene – forstås således at eksempelvis AP.NR. 10/03 i perioden fra den 1. til den 12. april 2003 ikke (længere) har opholdt sig i anstalten som "dagmand" fordi han på dette tidspunkt skiftede status fra tilbageholdt til domfældt.

Jeg går ikke ud fra at dette er tilfældet, men beder dog for en ordens skyld politimesteren om at oplyse hvordan denne passus skal forstås.

Justitsministeriet har ikke udtrykkeligt forholdt sig til politimesterens oplysning.

Hvis udtalelsen skal forstås som anført ovenfor, beder jeg politimesteren om at redegøre for baggrunden herfor og Justitsministeriet om en udtalelse.

Ad pkt. 7.2. Belægning

Arresten/detentionen i Aasiaat har som nævnt i rapporten fire detentionslokaler.

Med henblik på at opnå det fulde overblik over belægningen i arresten/detentionen bl.a. i perioden fra den 12. februar og til den 25. marts 2003 – hvor der efter de foreliggende oplysninger til stadighed var to personer anbragt i arresten/detentionen – bad jeg politimesteren om at foranledige at jeg modtog (kopi af) anholdelsesprotokollen for perioden fra den 12. februar 2003 og frem til tidspunktet for min inspektion. Jeg bad desuden og med samme begrundelse om (kopi af) anholdelsesprotokollen for det sidste kvartal af 2002.

Jeg har nedenfor gennemgået belægningen i arresten/detentionen med udgangspunkt i perioden 5. oktober 2002 til tidspunktet for inspektionen (den 20. maj 2003).

Af det yderligere (meget bredere) materiale som jeg herefter har modtaget fra politimesteren, fremgår det at belægningen i arresten/detentionen har været betydeligt højere end jeg i rapporten foreløbigt er gået ud fra. Forholdet er nærmere det at der kun i få perioder ikke har været mindst tre tilbageholdte/domfældte anbragt i arresten/detentionen. Det gælder således – formentlig – i følgende perioder: fra den 19. november til den 15. januar 2003, fra den 24. til den 25. januar 2003 og fra den 12. april 2003 og i resten af den periode som min gennemgang angår. At jeg har taget et forbehold, skyldes at der mangler oplysninger i anholdelsesprotokollen om hvor længe personen med AP.NR. 145/02 har opholdt sig i arresten/detentionen (den pågældende blev anbragt i arresten/detentionen den 20. december 2002 som domfældt overført fra arresten/detentionen i Qeqertarsuaq). Hvornår den pågældende blev løsladt, fremgår ikke af anholdelsesprotokollen.

Jeg beder politiet i Aasiaat om at oplyse dette.

I følgende perioder har der været anbragt fire tilbageholdte/domfældte i arresten/detentionen (altså perioder med fuld belægning **alene** i form af tilbageholdte og domfældte):

den 26. til 31. oktober 2002 (AP.NR. 117, 120, 128/02 og 10/03*)

den 6. til 9. november 2002 (AP.NR. 117, 120, 128 og 136/02)

den 12. februar til 3. marts 2003 (AP.NR. 136/02, 10, 16 og 22/03**)

den 24. til 25. marts 2003 (AP.NR. 10, 16, 22 og 40/03) og

den 5. til 12. april 2003 (AP.NR. 10, 22, 40 og 42/03).

* jeg har ikke oplysninger om det tilsvarende nummer vedrørende den pågældendes anbringelse i 2002 som er omtalt ovenfor under pkt. 7.1.

** den pågældende har tidligere været anbragt i arresten/detentionen under AP.NR. 09/03

Som det fremgår, er den ovennævnte person med AP.NR. 145/02 – der som nævnt blev anbragt i arresten/detentionen den 20. december 2002 – ikke medregnet i de tre sidstnævnte perioder. I det omfang den pågældendes ophold i arresten/detentionen

strækker sig ind i disse perioder, har der været en (henholdsvis to eller tre) periode(r) hvor antallet – alene – af tilbageholdte/domfældte i arresten/detentionen har oversteget antallet af detentionslokaler.

Jeg vender eventuelt tilbage til spørgsmålet om overbelægning i arresten/detentionen i denne/disse periode(r) når jeg har modtaget svar fra politiet i Aasiaat på mit spørgsmål om AP.NR. 145/02 ovenfor.

I tre af de fem perioder hvor arresten/detentionen har været fuldt belagt med (mindst) fire tilbageholdte/domfældte, har der ifølge anholdelsesprotokollen – ind i mellem – tillige været anbragt andre personer i arresten/detentionen, herunder berusere (jeg ser herved bort fra de kortvarige anholdelser i anholdelsesprotokollen der tidsmæssigt har været under et par timer). Dette har således eksempelvis været tilfældet den 28.-29. oktober 2002, jf. perioden ovenfor fra den 26. til 31. oktober 2002 (yderligere AP.NR. 129/02). I perioden fra den 5. til 12. april 2003 gælder dette den 10.-11. april 2003 (yderligere AP. NR. 43/03). (Ovenstående udgør som det fremgår, ikke en udtømmende opregning).

Jeg går ud fra at (to af) de domfældte/tilbageholdte på disse datoer er rykket sammen i ét detentionslokale, og jeg foretager mig ikke mere vedrørende de ovenfor nævnte perioder hvor der (maksimalt) har været anbragt fem personer i arresten/detentionen.

Som nævnt var der også i perioden fra 12. februar til 3. marts 2003 (mindst) fire domfældte/afsonere anbragt i arresten/detentionen (AP.NR. 136/02, 10, 16 og 22/03). I en del af denne periode har der ifølge anholdelsesprotokollen ikke alene været anbragt yderligere én person, men også to personer ekstra i arresten/detentionen. Der har således den 21.-22. februar 2003 fra kl. 23.20-09.20 været i alt seks personer anbragt i arresten/detentionen (yderligere AP.NR. 28 og 29/03).

Den førstnævnte (AP.NR. 28/03) er i anholdelsesprotokollen anført som anbragt i Anstalten for domfældte i Aasiaat. På baggrund af oplysningerne i anholdelsesprotokollen om (det sene) tidspunkt for den sidstnævntes anholdelse, anholdelsesgrunden (husspektakler), det sene tidspunkt for løsladelsen, og det forhold at der ikke blev skrevet rapport i anledning af anholdelsen, lægger jeg til grund at også denne ”ekstra” anbragte i arresten/detentionen har været beruset. Personen med AP.NR. 28/03 er en kvinde.

Jeg beder politiet i Aasiaat om at oplyse hvorledes de to nævnte ekstra personer i forhold til antallet af detentionslokaler har været anbragt i arresten/detentionen.

Ad pkt. 7.9.1. Tilsyn med berusere (tilbageholdte og afsonere)

Jeg oplyste (bl.a.) følgende i rapporten:

”Som nævnt har der været ført generelt tilsyn med de personer som på et givet tidspunkt har været anbragt i arresten/detentionen og altså også – må jeg gå ud fra – med andre indsatte end berusere. Jeg har som nævnt modtaget blanketter med oplysninger om tilsyn dækkende perioden fra den 1. januar til den 29. april 2003.”

Jeg anførte endvidere at jeg ville vende tilbage til spørgsmålet om politiet i Aasiaats tilsyn med de anbragte i arresten/detentionen når jeg havde modtaget de yderligere oplysninger som jeg i rapporten havde bedt om – bl.a. anholdelsesprotokollen fra den 12. februar 2003 og frem til tidspunktet for inspektionen.

Siden inspektionen fandt sted, har Politimesteren i Grønland indført nye regler om hvordan der skal føres tilsyn med de anbragte i politiets arrester/detentioner. Det fremgår bl.a. af den nye dagsbefaling (dagsbefaling nr. 1 af 20. april 2004) at der som minimum skal føres tilsyn med de anbragte i arresten/detentionen fire gange i døgnet inden for nærmere fastsatte tidsrum. Denne regel (dagsbefalingens pkt. 2.6) dækker alle typer af anbragte og gælder i ”ikke-døgnbetjente politidistrikter med detentioner der er beliggende i samme by som politistationen” – dvs. for langt stør-

stedelen af arresterne/detentionerne i Grønland. Med minimumsreglen er det hidtil og fortsat gældende udgangspunkt at der skal føres tilsyn "så ofte som hensynet til den enkelte indsatte sikkerhed gør det påkrævet", således blevet præciseret.

Det er endvidere med den nye dagsbefaling slået fast at der skal føres en blanket for hver af de anbragte i arresten/detentionen uanset hvilken type anbragte den pågældende tilhører ("berusere, anholdte, tilbageholdte og anstaltsdømte, der indsættes i detentionen"). Som bilag 2 til dagsbefalingen er vedlagt en detentionsblanket som efter dagsbefalingens pkt. 2.8 "nøje [skal] udfyldes" med henblik på at tilvejebringe dokumentation for en række forhold således (bl.a.) tilsynets omfang, måde (fysisk/teknisk) og intensitet (et eventuelt iværksat skærpet tilsyns indhold og omfang).

Der stilles også krav om at det skal oplyses *hvem* der har ført tilsynet, men dette krav fremgår kun af den måde hvorpå blanketten (detentionsblankettens side 2) er udformet og ikke af selve dagsbefalingen. Dette krav er således ikke medtaget i den udførlige opregning i pkt. 2.8.

Hvis dette har været tilsigtet, henleder jeg politimesterens opmærksom på forholdet med henblik på en senere revision af dagsbefalingen.

Af den førte blanket om politiets tilsyn med de personer som på et givet tidspunkt har været anbragt i arresten/detentionen i Aasiaat (i perioden fra den 1. januar til den 29. april 2003), fremgår det at der som et minimum er ført tilsyn to gange i døgnet (morgen og aften omkring kl. 08.00 og kl. 20.00). Tilsynet har som altovervejende udgangspunkt været ført ved personligt fremmøde i arresten/detentionen, og det er i hvert enkelt tilfælde ved angivelse af initialer angivet hvem der har ført tilsynet.

I visse perioder har tilsynet været ført mere intenst eller meget mere intenst – således eksempelvis i perioderne

28.-31. januar 2003:

henholdsvis 7, 4, (2) og 7 gange

21. februar til 3. marts 2003: fra 4 til 9 gange
24.-26. april 2003: henholdsvis 5, 5 og 8 gange

Også på enkelte dage er der noteret flere tilsyn end udgangspunktet på to – således f.eks. 21. marts (4 gange), 24. marts (6 gange) 29. marts (4 gange) og 5. april 2003 (5 gange).

Også disse ”ekstra” tilsyn er som altovervejende udgangspunkt blevet ført ved personligt fremmøde i arresten/detentionen.

Hvis de ovenstående perioder og dage sammenholdes med det som jeg har anført i pkt. 7.2. ovenfor om belægningen i arresten/detentionen, er der et – delvist – sammenfald mellem en af perioderne med fuld belægning/overbelægning og en periode hvor tilsynet er ført mere intenst (perioden 12. februar – 3. marts 2003 (belægning) og perioden 21. februar – 3. marts (tilsyn). At der kun i begrænset omfang er sammenfald mellem perioder med stor belægning og perioder med intenst tilsyn, tyder på at politiet i Aasiaat har tilrettelagt sit tilsyn i overensstemmelse med dagsbefalingens udgangspunkt – dvs. efter de anbragtes behov/ud fra en konkret vurdering.

Jeg tager i givet fald dette til efterretning, og jeg har herefter – med en enkelt undtagelse – ikke grundlag for en nærmere undersøgelse af politiets tilsyn med de anbragte i arresten/detentionen.

Det følger af den del af anholdelsesprotokollen som jeg har modtaget sammen med udtalelsen fra Politimesteren i Grønland, at AP.NR. 43/03 blev anbragt i arresten/detentionen den 10. april 2003, kl. 21.50. I anholdelsesprotokollen er som anholdelsesgrund anført ”selvmordstrusler”. Jeg går ud fra at den pågældende – tillige – blev anbragt i detentionen fordi han var beruset.

Af ovennævnte tilsynsblanket fremgår det at der på de to dage hvor personen med AP.NR. 43/03 har opholdt sig i arresten/detentionen – den 10. og 11. april 2003 –

blev ført tilsyn på følgende tidspunkter: kl. 08.00, 20.00, 21.50 (den 10. april 2003) og kl. 08.10 og 20.00 (den 11. april 2003).

Den pågældende blev som nævnt indsat i detentionen den 10. april 2003, kl. 21.50 og løsladt den følgende dags morgen, kl.08.45. Heraf følger at der kun blev ført tilsyn med de anbragte i arresten/detentionen én gang – den 11. april 2003, kl. 08.10 – mens den pågældende var anbragt i arresten/detentionen. Jeg ser herved bort fra tilsynet den 10. april 2003, kl. 21.50 på hvilket tidspunkt den pågældende blev anbragt i arresten/detentionen.

Jeg beder under henvisning hertil politiet i Aasiaat om en udtalelse om tilsynet med den pågældende.

Jeg beder endvidere politiet om at oplyse om den pågældende blev undersøgt af en læge.

8. Opfølgning

Jeg beder om at de oplysninger mv. som jeg har bedt politiet i Aasiaat/Politimesteren i Grønland om (under pkt. 3., 7.1., 7.2. og 7.9.1.) sendes til mig gennem Justitsministeriet med henblik på at ministeriet kan komme med bemærkninger hertil.

9. Underretning

Denne rapport sendes til politiet i Aasiaat, Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Justitsministeriet, Det Grønlandske Kriminalforsorgsnævn, Rigspolitichefen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen
Inspektionschef